

11 ΟΚΤ. 2011

ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Αθήνα, 19.09.2011

Αρ. Πρωτ.: 76424

ΤΜΗΜΑ: ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ,
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ &
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 101 87 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2105230110, 2105237254
Fax : 2105237254
Πληροφορίες :
E-mail : tke@yyka.gov.gr

ΠΡΟΣ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή

Απαντώντας στην με αρ. 18630/30-6-2011 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από τη Βουλευτή κ. Ε. Βόζεμπεργκ, με θέμα «*Η τροποποίηση του νομικού πλαισίου που διέπει τη δωρεά οργάνων*», σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ως προς τον εγκεφαλικό θάνατο σας γνωρίζουμε ότι η νέκρωση του εγκεφαλικού στελέχους ταυτίζεται με το τέλος της ανθρώπινης ζωής, γιατί η νέκρωση του εγκεφάλου είναι, στο ευρύτερο πλαίσιο της σταδιακής νέκρωσης του ανθρώπινου οργανισμού, η στιγμή που αυτός παύει να υπάρχει ως ενιαίο και αυτοδύναμο σύστημα λειτουργιών (βλ. Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, όπ.π., σελ. 580 επ.). Για το λόγο αυτό το ως άνω κριτήριο υιοθετήθηκε από τη συντριπτική πλειοψηφία των κρατών, στο πλαίσιο της νομοθετικής ρύθμισης των μεταμοσχεύσεων και ακολουθήθηκε και από τον έλληνα νομοθέτη, αρχικά στον ν. 821/1978, και μεταγενέστερα τόσο στον ν. 1383/1983 όσο και στον προϊσχύοντα ν. 2737/1999.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 3984/2011 ορίζεται ότι εάν ο θανών είναι ενήλικος η αφαίρεση πραγματοποιείται, εφόσον δεν αντιτάχθηκε σε αυτό όσο ζούσε και όχι εάν δήλωσε ρητά ότι επιθυμεί να γίνει δωρητής οργάνων μετά θάνατον. Με τον τρόπο αυτό καλούνται πλέον όλοι οι πολίτες να τοποθετηθούν έναντι του ζητήματος της δωρεάς οργάνων μετά θάνατον. Δεν απαιτείται πλέον η σχετική θετική δήλωση, αλλά η βούλησή του εκφράζεται είτε με αρνητική δήλωση, δηλαδή μια ενέργεια, είτε με την αποχή από ενέργεια. Σε καμία περίπτωση όμως η αφαίρεση οργάνου δεν πραγματοποιείται χωρίς τη συναίνεση, ρητή ή τεκμαιρόμενη του θανόντος προσώπου.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2010/53/ΕΕ που ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο, η αφαίρεση οργάνων πραγματοποιείται μόνο μετά τη συμμόρφωση προς όλες τις απαιτήσεις συναίνεσης, έγκρισης ή τις απαιτήσεις σχετικώς προς την έλλειψη αντιρρήσεων που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος. Όπως επισημαίνεται στο σημείο 21 του προοιμίου της Οδηγίας, στην Ένωση υπάρχουν πολλά διαφορετικά πρότυπα όσον αφορά στη συγκατάθεση για δωρεά οργάνων, περιλαμβανομένων των συστημάτων στα οποία πρέπει να υπάρχει ρητή συγκατάθεση για τη δωρεά οργάνου και των συστημάτων στα οποία η δωρεά μπορεί να γίνει εάν δεν υπάρχει ένδειξη αντίρρησης σε αυτή. Για να γίνεται δυνατή η έκφραση της προσωπικής απόφασης του δωρητή ως προς στο ζήτημα αυτό, ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει ειδικά μητρώα, στα οποία οι πολίτες μπορούν να καταγράφουν την επιθυμία τους όσον αφορά τη δωρεά οργάνων.

Στο πλαίσιο αυτό, ορίσθηκε με τη διάταξη του άρθρου 9 του ν. 3984/2011, ότι η αφαίρεση ενός ή περισσότερων οργάνων από ενήλικο θανόν πρόσωπο, πραγματοποιείται εφόσον, όσο αυτό ζούσε, δεν είχε εκφράσει την αντίθεσή του, αποστέλλοντας στον Εθνικό

Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων σχετική δήλωσή του, με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής. Για τη δήλωση αυτή δεν απαιτείται συγκεκριμένος τύπος, αλλά αρκεί να συνάγεται ρητώς και αβιάστως η ακριβής βούληση του προσώπου. Η δήλωση αυτή είναι ελευθέρως ανακλητή. Η ανάκληση γίνεται με νεότερη δήλωση, η οποία αποστέλλεται ομοίως στον Εθνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων. Και η δεύτερη αυτή δήλωση είναι ελευθέρως ανακλητή.

Επισημαίνονται συναφώς τα ακόλουθα :

Μεταξύ των συστημάτων συναίνεσης για τη μεταθανάτια αφαίρεση οργάνων είναι και το σύστημα της «εικαζόμενης» ή «τεκμαιρόμενης» συναίνεσης, στο πλαίσιο του οποίου επιτρέπεται η μεταθανάτια αφαίρεση οργάνων, εφόσον ο νεκρός δότης δεν είχε αντιταχθεί ρητώς σε αυτήν όσο ήταν εν ζωή (τεκμαιρόμενη συναίνεση υπό στενή έννοια).

Πρακτικώς, το σύστημα της τεκμαιρόμενης συναίνεσης βασίζεται στη συναγωγή τεκμηρίου ότι ο νεκρός δότης, μη εκφρασθείς, άρα σιωπήσας σχετικώς, συναινεί στη μεταθανάτια αφαίρεση των οργάνων του. Η σιωπή, λοιπόν, συνιστά μορφή μη εναντίωσης, ακόμη και όταν οφείλεται σε αδιαφορία ή έλλειψη ενημέρωσης του δωρητή.

Η εφαρμογή του συστήματος της τεκμαιρόμενης συναίνεσης προϋποθέτει, καταρχάς, πλήρη, εκτεταμένη και συστηματική ενημέρωση τόσο ως προς το ζήτημα των μεταμοσχεύσεων γενικότερα όσο και, ιδίως, ως προς το ποιο θα είναι το αποτέλεσμα της έλλειψης έγγραφης αντίρρησής του. Τονίζεται ότι η παρεχόμενη ενημέρωση πρέπει οπωσδήποτε να είναι ανάλογη με το πνευματικό και νοητικό επίπεδο του υποψήφιου δότη, ώστε η διάθεση των οργάνων του να είναι αποτέλεσμα γνώσης και συνειδητής θέλησης.

Συνεπώς, μέσω της ενημέρωσης, το σύστημα της τεκμαιρόμενης συναίνεσης την καθιστά αποδεκτή στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, καθώς συνειδητοποιούν οι πολίτες ότι μόνο από πραγματικά νεκρούς λαμβάνονται όργανα προς μεταμόσχευση και δίνεται ταυτόχρονα η δυνατότητα στο πολίτη να εκφράσει την πιθανή αντίθεσή του λόγω των θρησκευτικών αντιλήψεών του ή των αντιλήψεών του περί ηθικής κ.λ.π.

Επομένως η ρύθμιση της τεκμαιρόμενης συναίνεσης του θανόντος προσώπου, που καθιερώνει το άρθρο 9 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 παρ. 3 και 4, ως προς τη συμφωνία της προς το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, προϋποθέτει την εφαρμογή της διάταξης που προβλέπει προηγούμενη πλήρη ενημέρωση.

Για όλα τα ως άνω στο άρθρο 7 του νέου νόμου δίνεται έμφαση στην ενημέρωση όλων των πολιτών που επιθυμούν να λάβουν σχετικά ειδική πληροφόρηση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο αντικείμενο της ενημέρωσης και τον τρόπο που παρέχεται. Επίσης η απαίτηση υπογραφής ειδικού εντύπου, αντίγραφο του οποίου φυλάσσεται στον ιατρικό φάκελο, εξασφαλίζει την τήρηση της υποχρέωσης ενημέρωσης και μάλιστα συγκεκριμένου περιεχομένου. Η αυστηρή και εξαντλητική ρύθμιση σχετικά με την υποχρέωση ενημέρωσης επιβάλλεται λόγω των νέων ρυθμίσεων ώστε να υπάρξει διαμόρφωση ελεύθερης βούλησης των ανθρώπων, άρα και επιλογής.

Προβλέπεται η πραγματοποίηση ενημερωτικής εκστρατείας του ευρύ κοινού ή ειδικότερων ομάδων πολιτών από τον Εθνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων με τη σύμπραξη άλλων Υπουργείων, της Εκκλησίας της Ελλάδας και λοιπούς φορείς.

Συνημμένα:

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτή κ. Ε. Βόζεμπεργκ

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

1.Γρ.Υπουργού

2.Γρ.Υφυπουργού

3.Τμήμα Κοιν. Ελέγχου Νομοθ. Σύντ. & Κωδικ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Μ. ΤΙΜΟΣΙΔΗΣ

